

توقف در مرگ

ژوزه ساراماگو

مترجم:

سید حبیب گوهری راد

سنگین

توقف در مرگ

The Intermittences of Death

ژوزه ساراماگو

ترجمه: سید حبیب گوهری راد

- نشر: جمهوری، چاپ ششم ۱۴۰۱، شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۸۷-۷۶-۷
- لیتوگرافی، چاپ، صحافی: ترنج
- صفحه‌آرایی و طرح جلد: گروه هنری جمهوری
- قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان
- حق چاپ برای ناشر محفوظ می‌باشد.

ساراماگو، ژوزه، ۱۹۲۲ - ۲۰۱۰ م.	سرشناسه:
توقف در مرگ / ژوزه ساراماگو: مترجم سیدحبیب گوهری راد	عنوان و نام پدیدآور:
تهران: انتشارات جمهوری، ۱۳۹۵.	مشخصات نشر:
۲۰۰ ص.	مشخصات ظاهری:
۹۷۸-۶۰۰-۵۶۸۷-۷۶-۷	شابک:
فیبا	وضعیت فهرست نویسی:
Shuggie Bain: عنوان اصلی:	زبان:
داستان‌های پرتغالی -- قرن ۲۰ م	موضوع:
گوهری راد، سیدحبیب، ۱۳۵۵ - مترجم	شناسه افزوده:
PQ۹۲۷۶۱ و الف ۴۷۱۳۹۵	رده بندی کنگره:
۴۶۹/۲۴۲	رده بندی دیویی:
۲۶۷۶۶۹۵	شماره کتابشناسی ملی:

دفتر و فروشگاه مرکزی: خیابان انقلاب، فخررازی، شهدای زاندارمری غربی، شماره ۸۸، تلفن: ۶۶۴۸۵۱۱۲
فروشگاه ۱: خیابان جمهوری، مقابل خیابان صف، شماره ۲۳۰، تلفن: ۳۳۹۳۰۳۹۰
فروشگاه ۲: خیابان شریعتی، نرسیده به دولت، شماره ۱۴۸۵، تلفن: ۲۲۶۰۲۵۵۵

- 🌐 jomhooripub.com
- 📷 jomhooripublication
- ✉ nashre.jomhoori@gmail.com

به عنوان مقدمه

نبرد با موضوع «مرگ» چرا برای همه انسان‌ها این قدر مهم است؟ پس از مدتی مرگ تصمیم می‌گیرد به سراغ انسان‌ها برگردد، پس از آن، مرگ شخصیتی از شخصیت‌های داستان می‌شود که با فرستادن نامه‌های بنفش‌رنگ... همیشه وقتی موضوع فلسفه‌ورزی، تفکر و اندیشه‌های ماورایی به میان می‌آید حضور مرگ قاطع و محسوس می‌شود. انسان‌هایی که دیدگاهی کاملاً مادی به دنیای پیرامون خود دارند، درباره مرگ یک راز شگفت‌انگیز را مورد سؤال قرار می‌دهند و مدام پرسش‌هایی درباره مرگ می‌کنند که برای همه انسان‌ها - با نسبت‌های متفاوت - پیش آمده است و مطمئناً آنانی که از لحاظ فکری قوی هستند، بیشتر به مسأله مرگ اندیشیده‌اند و درباره‌اش سخن گفته‌اند. حتی در حیطه علوم انسانی مؤلفین و شاعران بیش از هر چیز به مسئله مرگ و ماورای آن اندیشیده‌اند که در جایگاهی والاتر از افکار در مورد مرگ قرار

گرفته‌اند. تا جایی که خیام، شاعر پرآوازه ایران که تمامی آثار شعری خود را پیرامون مسأله مرگ، نیستی و نسبت میان حال و آینده‌ای سروده که بی‌شک فنا خواهد شد.

ژوزه ساراماگو، نویسنده فقید پرتغالی از جمله معدود هنرمندانی بود که در دوره معاصر می‌زیست و آثار و نوشته‌هایش متفاوت با افکار مرسوم و روزانه دیگر نویسندگان دنیا می‌باشد. نوشته‌ها و ترجمه‌های وی از نظر و دیدگاه‌های یک روشنفکر چپ‌گرا با ویژگی‌های خاص خود او همراه هست. «توقف در مرگ»، که از آخرین آثار این نویسنده است به واکاوی اندیشه‌های خود در سال‌های آخر حیات درباره زندگی و مرگ از دید انسانی چپ‌گرا و ایده‌آلیستی شکاک نگاه می‌کند و به نگارش آن می‌پردازد.

ژوزه ساراماگو به شخصیتی مهم، نه سیاستمداری برجسته و نه هنرمندی نامدار است. نوازنده‌ای تنهاست که در شهر ارکستر می‌نوازد و تنها دلخوشی آرام و خاموشش در زندگی این است که نوازندگی را در اتاق موسیقی خانه‌اش انجام می‌دهد.

وی وجه هنرمندی متواضع را دارد، که بدون ادعا و بی‌آزار و خوش‌قلب می‌باشد، بدون آن‌که بفهمد اسطوره مرگ را به چالش کشیده است و به خاطر این‌که مرگ جلوی آبروریزی‌اش را بگیرد از سیمای کلیشه‌ای، ذهنی و دور از دسترس خود خارج می‌شود و با سیمایی انسانی سعی در اغواگری از نوازنده برای گرفتن نامه بنفش دارد، اما در آن سرزمین کسی نمی‌میرد، چون معلوم می‌شود که مرگ این‌بار به زندگی انسانی دل بسته است.

این کتاب به سرنوشت مبهم انسان در روزگار کنونی و اختلاط مرزهای خیر و شر، مادیت و معنویت، بقا و فنا و بطلان دیالکتیک‌های معمول در مکاتب روشنفکری چپ می‌پردازد. رمان که فضای آخرالزمانی آن، بی‌مکانی و بی‌زمانی آن و بی‌معنا بودن اعتبار اسم‌گذاری‌ها و هویت‌بخشی‌های مرسوم در آن نشانگر ادامه فضای کوری در ذهن نویسنده است، به حوادثی می‌پردازد که در یک

کشور پادشاهی مشروطه در اثر توقف و سپس از سرگیری مرگ روی می‌دهد. نویسنده برای ایجاد فضای مورد علاقه خود در شکل روایت دانای کل پشت همه صفحات کتاب حضور دارد و نه تنها در ذهن شخصیت‌های مختلف داستان وارد می‌شود و به بیان نیمه ناگفته شخصیت آنها می‌پردازد، بلکه گاه در روایت ماجرا نیز به شکلی وارد می‌شود که به خواننده یادآوری کند: این منم که روایتگر و آفریننده‌ی این جهان مختص به خود هستم و توی مخاطب محکوم به پذیرش روایت من از این داستان هستی.

شروع داستان چنین است که تا مدتی مرگ در یک سرزمین اتفاق نمی‌افتد و مرگ در پهنای یک سرزمین سراغ هیچ‌کس نمی‌رود و هیچ مرگ مورد بحثی گزارش نمی‌شود. این موضوع با واکنش‌ها و محاسبات تازه‌ای همراه است. نویسنده به طور طنزآمیز به سواغ این مسئله می‌رود و دست و پا زدن انسانی که ناگهان پس از تاریخی سرشار از کلیشه نابودی و مرگ به بی‌مرگی دست یافته است می‌پردازد. اما در این بی‌مرگی کاملاً منفعل است و فضای جالبی در داستان ایجاد می‌کند.